

P E R S B E R I C H T

* “Historisch Bätz-orgel moet weer gaan stralen”

* Veel steun voor pleisterpetitie Nieuwe Kerk Delft

De petitie voor herpleistering van de schipmuren in de Nieuwe Kerk te Delft, in het kader van de restauratie van het monumentale Jonathan Bätz-orgel uit 1840, is afgesloten met circa 260 steunbetuigingen. Bekende musici, maar ook amateur-organisten en concertbezoekers, hebben zich achter het initiatief geschaard. “Prima resultaat”, aldus organisator Willem IJdo uit Bodegraven. “Het dubbele van wat ik had verwacht. De zaak leeft”.

In aanwezigheid van de bekende organisten Jaap Kroonenburg (Maassluis), Everhard Zwart (Capelle aan den IJssel) en Christine Kamp (Weesp) overhandigde IJdo het document **vrijdagmiddag 10 juni** in de Delftse Oude Kerk aan Wilco Blaak, hoofd Oude & Nieuwe Kerk. De ‘pleisterpetitie’ is gericht aan het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Delft.

Koninklijke glans

Eerder dit jaar startte orgelmakerij Pels & Van Leeuwen haar werkzaamheden met het leeghalen van de kas. Is de petitie mosterd na de maaltijd? IJdo: “de petitie komt laat, maar niet te laat. Dit orgel, één van de grote ‘klassiekers’ van Jonathan Bätz, moet weer gaan stralen. Daarvoor is een betere akoestiek nodig. Die krijg je alleen met bepleisterde schipmuren. In de Nieuwe Kerk hoort een orgel met koninklijke glans. Als het kerkbestuur en de organist dat ook vinden, kiezen ze nu voor herpleisteren”.

Alkmaar

Het schip van de Grote of Sint Laurenskerk te Alkmaar werd in 1996 opnieuw bepleisterd ter verbetering van de akoestiek. Stadsorganist, vaste bespeler van het Laurenskerk-orgel en internationaal adviseur bij orgelrestauraties Pieter van Dijk noemt het resultaat voor de orgelklank “uiterst positief”.

Hij licht toe: “Ook in Alkmaar had architect Van der Kloot Meijburg in de jaren ’20 zijn visie op een gotische kerk doorgevoerd en al het pleisterwerk laten verwijderen. Voor het zeer goed bewaard gebleven van Hagerbeer/Schnitger-orgel had dat dramatische gevolgen! Vlakbij het orgel was het prachtige klankenpalet nog redelijk te ervaren, maar met iedere stap achteruit in de richting van het koor verminderde de intensiteit van de klank, klonk het orgel slapper en onduidelijker, en verloor het zijn onnavolgbare glans”.

Van Dijk: “De orgels van Jonathan Bätz, bijvoorbeeld in de Nieuwe Kerk te Delft en de Domkerk te Utrecht, zijn nog gebaseerd op het klassieke Hollandse orgel met een helder ‘volle werk’ en vele karaktervolle klankkleuren. Het bepleisteren van de Nieuwe Kerk kan enorme winst opleveren voor het ervaren van de bijzondere klanken van het orgel daar. Om een vergelijking te maken, de emotie die een schilderij van Johannes Vermeer oproept, komt pas echt los onder invloed van de ideale belichting. Het prachtige Bätz-orgel van de Delftse Nieuwe Kerk zal zijn werkelijke klankgeheimen pas weer prijsgeven na herstel van de oude bepleisteringssituatie en de bijbehorende akoestiek”.

In Alkmaar besloot men na heftige discussies het schip opnieuw te bepleisteren. IJdo: “In Delft zouden ze dat ook kunnen doen. Mocht het kleurverschil tussen witte pleister en schoon metselwerk storen, dan gebruik je pleister in een passende tint.”

Grote namen

Na degenen die de petitie al in de aanloop steunden (onder wie: Cor Ardesch, Gerben Budding, Pieter van Dijk, Leo van Doeselaar, Jan Hage, Margreeth de Jong, Christine Kamp, Henk Kooiker, Ton Koopman, Jos van der Kooy, Jaap Kroonenburg, Ben van Oosten, Petra Veenswijk, Herman van Vliet, Sietze de Vries en Everhard Zwart), maakten in de afgelopen twee maanden **Arjan Breukhoven** (internationaal concertmusicus; organist Dorpskerk Berkel en Rodenrijs), **Peter Eilander** (onder meer organist Eben Haëzerkerk Apeldoorn), **Véronique van den Eng** (organist Sint Janskathedraal Den Bosch), **Kirstin Gramlich** (organist Grote of Lebuïnuskerk Deventer), **Jeroen de Haan** (organist Evangelisch Lutherse Kerk Woerden; lid Commissie Orgelzaken PKN), **Jos Laus** (organist Sint Jacobuskerk Den Haag; adviseur Katholieke Kloeken- en Orgelraad/KKOR; lid College van Orgeladviseurs Nederland/CvON), **Kees Nottrot** (organist Martinikerk Bolsward), **Anton Pauw** (kerkelijk organist Grote of Sint Bavokerk Haarlem), **Willem Tanke** (onder meer organist, componist en docent), **Geerten van de Wetering** (onder meer organist Kloosterkerk Den Haag), **Erwin Wiersinga** (titulair organist Martinikerk Groningen; orgeldocent Universität der Künste Berlin en Prins Claus Conservatorium Groningen), **Frits Zwart** (directeur Nederlands Muziek Instituut) en vele anderen hun bijval kenbaar. Ook uit Canada, Noorwegen, Thailand, USA en Zweden werden adhesiebetuigingen ontvangen.

Reacties

Cor Ardesch, stadsorganist en organist Grote of Onze Lieve Vrouwekerk Dordrecht: “Alles overwegende wil ik deze petitie van harte ondersteunen”.

Christiaan Ingelse, hoofdorganist Sint Janskerk Gouda: “Ik steun deze petitie van harte, met name ook het zodanig opnieuw bepleisteren dat de orgelklank van de Nieuwe Kerk van Delft weer optimaal tot z'n recht komt. Ik denk dat het een historische vergissing was om de bepleistering te verwijderen, vermoedelijk vanuit het idee om de kerk authentiek en ouder te doen lijken”.

Jaap Kroonenburg, organist Garrels-orgel Grote of Nieuwe Kerk Maassluis: “Jammer dat men al zoveel heeft geblokkeerd. Toch maar proberen er alles uit te slepen wat nog mogelijk is. Heb regelmatig op het orgel geconcentreerd in het verleden. Het verdient een goede restauratie en een goed klinkende kerk”.

Tjeerd van der Ploeg, organist Sint Christoforuskerk Schagen: “Een orgel komt het best tot zijn recht wanneer de ruimte optimaal meewerkt. Een goede akoestiek is onontbeerlijk. Bepfeisteren van de kale muren zal wonderen doen!”.

Herman van Vliet, internationaal concertorganist, voormalig organist Sint Joriskerk Amersfoort: “Het kan nu nog, we zijn het verplicht uit respect voor dit erfgoed!”.

Jan van Westenbrugge, organist Hervormde Kerk Wateringen: “Natuurlijk moet de muren gepleisterd worden. Dan wordt de acoustiek net zo goed als in de Oude kerk”.

Marco den Toom, organist, componist en dirigent: “Mooie actie!”

De vele supporters van de pleisterpetitie hopen op gedeeltelijke heroverweging van de uitgangspunten voor de restauratie van kerk en orgel door het college van kerkrentmeesters. Nogmaals Pieter van Dijk: “Dit zou Delft met haar prachtige Nieuwe Kerk en unieke Bätz-orgel in een nieuw en verfrissend perspectief kunnen plaatsen!”

Willem IJdo

Bodegraven, 14 juni 2016